

KADINA YÖNELİK ŞİDDET

Kadına yönelik şiddeti tanımlamadan önce, şiddetin ne olduğunu anlatarak başlamak gerekiyor. Şiddet, hayatımızın her alanında karşılaşabildiğimiz, güç ve baskı uygulayarak insanların bedensel veya ruhsal açıdan zarar görmesine neden olan bireysel veya toplu hareketlerin tümüdür. Kadına yönelik şiddet ise, "kadının fiziksel, cinsel veya psikolojik zarar görmesiyle veya acı çekmesiyle sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan bu tip hareketlerin tehdidini, baskıyı ya da özgürlüğün keyfi engellenmesini de içeren, ister toplum önünde ister özel hayatta meydana gelmiş olsun, cinsiyet ayrımcılığına dayalı her türlü şiddet" olarak kabul edilmektedir (ICPD, 1994).

Kadına yönelik şiddet, tehdit, dayatma ve kontrol kullanılarak, kadın düzerinde baskı ve üstünlük kurmayı hedefleyen kadının insan haklarını ihlal eden her türlü eylem türüdür. Kadına yönelik şiddetin farklı türleri bulunmaktadır: Fiziksel, sözel, cinsel, duygusal ve ekonomik. Fiziksel şiddet, vurma, itme, yumruklama, sıkıca kavrama, saç çekme, kol kıvrırma, yakma, silahla yaralama, tedavi görmesini engelleme, temel ihtiyaçlardan yoksun bırakma gibi eylemleri içerirken; sözel şiddette yıkıcı eleştiri, küfür, hakaret, yüksek sesle bağırma, isim takma, alay etme, aşağılama, emir verme, dalga geçme gibi tutumları görürüz. Cinsel şiddet ise, tecavüz, başka kişilerle cinsel ilişkiye zorlama, cinsel organlara zarar verme, sürekli kadınlığını/erkekliğini aşağılama, doğuma/kürtaja zorlama, istemediği şekilde ve zamanda cinsel ilişki yaşamaya zorlama olarak kabul edilmektedir. Evden çıkmasını yasaklama, akrabalarıyla görüşmesini yasaklama, arkadaşlarıyla görüşmesini yasaklama, gittiği her yerde takip etme, zorla evlendirme, küsme, tehdit etme ve benzeri durumlar duygusal şiddet olarak kabul edilirken; ekonomik özgürlüğünü kısıtlama, zorla çalıştırma veya çalışmasına izin vermeme, para vermeme, elindeki parayı alma ve parayı kullanarak aşağılamaya çalışma gibi davranışlar da ekonomik şiddet kapsamında ele alınmaktadır.

Şiddete uğrayan kişi bu davranışlara ve tutumlara maruz kalırken, kendi içerisinde farklı süreçler yaşar. İlk aşama, *inkardır*. Bu dönemde, kadın ilişkisinde bir problem olduğunu kabul etmez, yaşadığı her şiddet eylemi için bir neden bulur ve bir daha tekrarlanmayacağına inanır. *Suçluluk* aşamasında, kadın bir problem olduğunu farkına varmaya başlar, ancak bunun kendi suçu olduğunu düşünür. Her ne kadar şiddet uygulamak, uygulayan kişinin bilinçli bir seçimi ve güç kontrolü oluşturmak amacıyla uyguladığı kontrollü bir davranış olsa da; kadının "Ben onu sinirlendirdim, çok üstüne gitmeseydim bu şekilde davranmazdı..." gibi düşünceleri baskın olur ve şiddetin nedeni olarak kendisini suçlamaya devam eder. *Aydınlanma* aşamasında, kadın, bir sorun olduğunu ve ilişkisinin yürümediğini farkına varmaya başlar. Bunun kendi suçu olmadığını ve bu davranışları hak etmediğini düşünür. Bunun yanı sıra, halen ilişkisinin yürümesi umudu devam eder ve bir şekilde işlerin yoluna gireceğine inanarak ilişkisine devam eder, bağlılığını sürdürür. Son

aşama ise, *sorumluluk* aşamasıdır. Artık kadın bu noktada partnerinin/eşinin şiddeti durdurmayacağına inanır, dayanma gücünün sonuna gelir ve çözümler aramaya başlayarak sorumluluk alıp yeni yaşam planları kurar. Her kadın için bu süreç farklı işler, herkesin bardağı taşıran zamanı ve nedeni farklı olabilir. Süreler ve nedenler bireysel odaklıdır ve değişkenlik gösterebilir.

Şiddete uğrayan kadınların neredeyse yarısı, maruz bırakıldıkları şiddeti kimseyle paylaşmamaktadırlar. "O zaman neden terk etmiyor" düşüncesi birçok kişinin aklından geçiyordur. Aslında araştırmalar ise, aile içi şiddete maruz kalan kadınların ortalama 7 kez evi terk etme teşebbüsünde bulunduğunu gösteriyor. Neden gitmiyorlar ya da geri dönüyorlar sorusunun birkaç nedeni bulunmaktadır: Çocuklar, eşin/partnerin değişme sözleri, maddi desteğin olmaması, dini inanışlar, inkar/büyütmeme, gidecek yerinin olmaması, düşük benlik saygısı, sosyal destek eksikliği, değişiklik korkusu, aileyi bir arada tutma isteği, duygusal bağımlılık, şiddeti uygulayanın gücü, etiketlenme korkusu.

Tüm bu nedenlerle, kadın için şiddet ortamından uzaklaşmak zorlayıcı bir deneyim haline gelmektedir. Bu noktada, çevremizde şiddet gören kadınlar olduğunda yapılabileceklerimiz önemli bir değere sahiptir.

- Can kulağıyla, yargılamadan, anlayarak dinlemek.
- Ne yapacağını söylememek, onun adına karar vermemek... Herkesin hazır olduğu zaman farklı olabilir, buna karar vermek için kendisine zaman tanımalıyız.
- Gördüğü şiddetin kendi suçu olmadığı düşüncesinde onu desteklemek.
- Yalnız olmadığını hissettirmek.
- Kendisinin ve varsa çocuklarının güvenliğini sağlayabilmek, korunma yolları bulmasına yardımcı olmak.
- Çaresiz olmadığını, seçenekleri olduğunu belirtmek.

Unutulmaması gerekir ki, kimse şiddet görmeyi hak etmez! Her ilişkide anlaşmazlıklar ve tartışmalar yaşanabilir. Ancak sorunları çözebilmek için etkin bir iletişim dili geliştirebilmenin yolları vardır. İlişkide şiddetsiz bir iletişim dili geliştirmek için çaba gösterilmelidir.

Görmezden gelmeyin, sessiz kalmayın!

Travma, Afet ve Kriz Birimi Adına,

Uzm.Kli.Psk. Zeynep Şeker

Mart, 2014